

20072- DRET COMUNITARI DE LA LLIURE CIRCULACIÓ

Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona

Curs 2007 / 2008

(VALIDAT PER AL CURS 2008/09)

Tema 1: Introducció

1. Els objectius de les Comunitats Europees. El mercat interior, la política de competència, la política comercial comú i la Unió Econòmica i Monetària.
2. Les competències comunitàries. Els actes normatius. Les institucions. La Comissió, el Tribunal de Justícia i la protecció dels drets dels particulars.

PART I: LES LLIBERTATS DE CIRCULACIÓ

Tema 2: La lliure circulació de mercaderies (I)

1. Qüestions generals sobre lliure circulació: concepte de comerç “intracomunitari”: condicions de vinculació amb la Comunitat Europea i afectació del comerç entre Estats membres. L'extensió del règim de lliure circulació als països de l'AELC: el Tractat sobre l'Espai Econòmic Europeu (EEE).
2. Conceptes previs: la Comunitat Europea com a unió duanera. Concepte de mercaderia i de mercaderia comunitària. Possibles obstacles (pecuniaris i no pecuniaris) al comerç intracomunitari.
3. Els drets de duana i les exaccions d'efecte equivalent (art. 25 TCE): concepte de dret de duana. Concepte de exacció d'efecte equivalent. Taxes excloses. Les exaccions exigides per l'entrada a una part del territori d'un Estat.
4. Els tributs discriminatoris i els tributs protectors de la producció nacional (art. 90 TCE).
5. Remeis front als obstacles pecuniaris contraris al Dret comunitari: la restitució de les quantitats indegudament pagades; el rescabament de danys i perjudicis.

Tema 3: La lliure circulació de mercaderies (II)

1. La prohibició de restriccions quantitatives i mesures d'efecte equivalent (arts. 28 i 29 TCE): concepte de restricció quantitativa o contingent. El concepte de mesura d'efecte equivalent a una restricció quantitativa i la jurisprudència *Dassonville*: l'origen estatal de la mesura i el caràcter restrictiu o obstaculitzador del comerç entre Estats membres. La distinció entre les mesures relatives a les “condicions de venda” i les relatives a les “modalitats de venda”: la jurisprudència *Keck / Mithouard*.
2. La possible justificació de la mesura restrictiva: les raons d'interès general (jurisprudència *Cassis de Dijon*) i les excepcions de l'article 30 TCE. La regla de reconeixement mutu i la condició d'equivalència en quant al nivell de protecció dels interessos en presència. .
3. Altres instruments per combatre els obstacles al comerç: l'harmonització de legislacions. La prevenció de nous obstacles reglamentaris: la Directiva 98/34 (antiga 83/189). El control de les mesures concretes d'aplicació per part de les autoritats del

Estats: la Decisió 3052/1995 i la proposta de Reglament de 14 de febrer de 2007. La Directiva 2001/95, sobre seguretat general dels productes.

Tema 4: La lliure circulació de persones

1. Introducció i qüestions generals: distinció entre les diferents categories i legislació aplicable. Implicacions del Tractat de l'Espai Econòmic Europeu (EEE). L'extensió del dret de lliure circulació als ciutadans econòmicament inactius. La ciutadania de la Unió Europea.
2. La "comunitarització" del règim jurídic dels estrangers no comunitaris: el nou Títol IV del TCE i els actes de Dret derivat adoptats sobre la base del Títol IV.
3. El règim d'entrada i residència dels ciutadans de la UE: beneficiaris, normes generals i excepcions. La Directiva 2004/38, de 29 d'abril de 2004, i la seva incorporació al Dret espanyol mitjançant el RD 240/2007, de 16 de febrer de 2007.
4. La lliure circulació de treballadors: concepte de "treballador" als efectes del Dret comunitari. Condicions d'aplicació de les disposicions sobre treballadors. Drets compresos. L'accés a la funció pública.

Tema 5: El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis

1. Conceptes bàsics. Diferència entre el dret d'establiment (art. 43 TCE) i la lliure prestació de serveis (art. 49 TCE). Activitats cobertes. Els beneficiaris d'aquests drets: especial referència a les persones jurídiques.
2. Etapes en la realització dels drets d'establiment i prestació de serveis: de la prohibició de mesures discriminatòries a la prohibició de mesures que, encara que no siguin discriminatòries, resultin injustificades. Els límits justificats per motius d'interès general i la introducció del reconeixement mutu en l'àmbit de l'establiment i dels serveis.
3. La Directiva 2006/123, de 12 de desembre de 2006, reguladora amb caràcter general dels serveis al mercat interior: antecedents, objectius i criteris d'aplicació. Obligacions de simplificació administrativa. Regulació del dret d'establiment. Regulació de la lliure prestació de serveis i les seves excepcions. La qualitat dels serveis. La cooperació entre Administracions.
4. Exemples de legislació sectorial: consideració especial de l'exercici de les professions liberals. El reconeixement de qualificacions professionals: la Directiva 2005/36 i els seus antecedents.
5. Especial consideració dels desplaçaments de treballadors produïts en el marc d'una operació de prestació de serveis: la Directiva 96/71.
6. Altres sectors: el sector financer i el sector dels serveis de la societat de la informació.

Tema 6: La lliure circulació de capitals i mitjans de pagament:

1. Concepte de moviment de capital i de pagament als efectes del Dret comunitari.
2. Evolució històrica del tractament dels moviments de capital en Dret comunitari: els articles 57 a 63 del TCE de 1957; les Directives de liberalització parcial; la Directiva 88/361, de 24 de juny de 1988; el Tractat de la Unió Europea.
3. L'actual regulació del TCE (arts. 56-60): el principi de prohibició de restriccions

als moviments de capitals i pagaments. Condicions, límits i excepcions.

4. Les normes espanyoles sobre transaccions i inversions exteriors.

PART II: LA POLÍTICA COMUNITÀRIA DE COMPETÈNCIA

Tema 7: Introducció i conceptes fonamentals

1. Objectius i destinataris del Dret comunitari de la competència.
2. Concepte d'empresa als efectes del Dret de la competència. Concepte de "mercat rellevant".
3. Les fonts del Dret comunitari de la competència.
4. L'àmbit d'aplicació territorial del Dret comunitari de la competència.
5. Relació entre el Dret comunitari de la competència i els Drets de la competència dels Estats membres: l'afectació del comerç entre Estats membres com a criteri determinant.

Tema 8: Les conductes prohibides.

1. Els acords entre empreses restrictius de la competència o pactes col·lusoris (art. 81 TCE): acords, decisions d'associacions d'empreses i pràctiques concertades. Exemples d'acords restrictius de competència. El règim d'exempcions de l'art. 81.3 TCE.
2. L'abús de posició dominant (art. 82 TCE): concepte de posició dominant. Concepte d'abús i exemples.
3. L'aplicació dels articles 81 i 82 TCE: referència als aspectes bàsics del nou Reglament d'aplicació (Reglament de procediment 1/2003, de 16 de desembre de 2002).
4. El control d'operacions de concentració (Reglament 139/2004, de 20 de gener de 2004): concentracions de dimensió comunitària; criteris per autoritzar una operació de concentració; normes de procediment.
5. El control dels ajuts dels Estats a les empreses: concepte d'ajut. La notificació dels projectes d'ajut a la Comissió Europea i el procediment de control. L'obligació de restituir / recuperar els ajuts il·legalment atorgats.

BIBLIOGRAFIA

Abellán Honrubia, V. i Vilà Costa, B., *Lecciones de Derecho comunitario europeo*, Barcelona, Ariel, 2005.

López Escudero, M. i altres, *Derecho comunitario material*, Madrid, McGraw Hill, 2000.

Illescas Ortiz, R. i altres, *Derecho comunitario económico*, vol. I, Madrid, Colex, 2001.

Calvo Caravaca, A.-L. i Carrascosa González, J., *Mercado único y libre competencia en la Unión Europea*, Madrid, Colex, 2003.

Baquero Cruz, J., *Entre competencia y libre circulación: el Derecho constitucional económico de la Comunidad Europea*, Madrid, Civitas, 2002.

Pérez de las Heras, B., *El mercado interior europeo. Las libertades económicas comunitarias: mercancías, personas servicios y capitales*, Bilbao, Universitat de Deusto, 2004.

Gardeñes Santiago, M., *La aplicación de la regla de reconocimiento mutuo y su incidencia en el comercio de mercancías y servicios en el ámbito comunitario e internacional*, Madrid, Eurolex, 1999.

Walbroeck, M. i Frigani, A., *Derecho europeo de la competencia*, 2 vols., Barcelona, Bosch, 1998.

Beneyto Pérez, J. M^a (dir.), *Tratado de Derecho de la competencia: Unión Europea y España*, Barcelona, Bosch, 2005, 4 volums.

Ortiz Blanco, L. i Pascual Sequeros, A., *Derecho de la competencia europeo y español: curso de iniciación*, Madrid, Dykinson, 1999 a 2004, 6 volums.

Escudero, A. i altres, *Apuntes de Derecho de la competencia comunitario y español*, Madrid, Dykinson/Universidad Rey Juan Carlos, 2002.

REVISTES

Revista de Derecho Comunitario Europeo (anteriorment *Revista de Instituciones Europeas*)

Revista Española de Derecho Europeo

Revista General de Derecho Europeo (portal jurídic “iustel”, a <http://www.iustel.com>)

Revista Jurídica La Ley (suplement “Unión Europea”, d’aparició mensual)

Gaceta Jurídica de la Unión Europea y de la Competencia

Cuadernos Europeos de Deusto

Noticias de la Unión Europea

Unión Europea Aranzadi

SELECCIÓN DE PLANES WEB D’INTERÈS

Unió Europea: <http://www.eu.int/>

Tribunal de Justícia de la Unió Europea: <http://www.curia.eu.int/>

Plana de la Unió Europea sobre el mercat interior europeu:
http://www.eu.int/pol/singl/index_es.htm

Plana de la Unió Europea sobre la política comunitària de competència:
http://www.eu.int/pol/comp/index_es.htm